

به نام خدا

گزارش کارشناسی درباره:
«لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی
در مورد کمک و همکاری متقابل در امور گمرکی»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

محمد آدمی^۱، مهدی عبدالملکی^۲، حسین هرورانی^۳

مخصوص سخن علمی

مقدمه

لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی در مورد کمک و همکاری متقابل در امور گمرکی که در تاریخ ۱۴۰۰/۲/۲۶ توسط هیئت وزیران به تصویب رسیده بود در تاریخ ۱۴۰۰/۳/۸ برای طی تشریفات مجلس شورای اسلامی ارسال شد. این لایحه، در تاریخ ۱۴۰۱/۸/۱۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و در راستای اجرای اصل نودوچهارم قانون اساسی برای طی ادامه فرایند تبدیل شدن به قانون به شورای نگهبان ارسال شد. شورا نیز در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۹/۹ خود، مصوبه مجلس را دارای مغایرت با قانون اساسی دانست. کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی اصلاحاتی را برای مرتفع کردن ایرادهای شورای نگهبان انجام داده است. در ادامه به بررسی نظر شورای نگهبان به موازات مصوبه کمیسیون اقتصادی خواهیم پرداخت.

مشخصات لایحه

دوره یازدهم - سال سوم

شماره ثبت:

۵۳۰

شماره چاپ:

۱۳۶۲

تاریخ چاپ:

—

بررسی نظرات شورای نگهبان و کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

شورای نگهبان در نشست مورخ ۱۴۰۱/۹/۹ خود، مصوبه مجلس در خصوص لایحه موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی در مورد کمک و همکاری متقابل در امور گمرکی را مورد بررسی قرار داده و نظرات خود را در دو سطح مطرح کرده است. این نظرات مشتمل بر یک بخش، مشتمل بر ایراد است و بخش دیگر آن در بردارنده برخی نکات در خصوص این مصوبه تحت عنوان «تذکرات» است. در ادامه هر یک از این دو بخش به صورت مجزا بررسی می‌شود.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۸۲۹۵-۱

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۳/۲۰

۱. ایراد

شورای نگهبان یک ایراد به شرح زیر بیان کرده است:

«استفاده از واژه‌های غیرفارسی «کنترل» و «کنوانسیون» در مواد متعدد مصوبه، مغایر با اصل پانزدهم قانون اساسی شناخته شد.»

۱. تهیه و تدوین
۲. ناظر علمی.
۳. اظهار نظر کننده.

با بررسی متن مصوبه مشخص می‌شود که دو واژه بیگانه «کنترل» و «کنوانسیون» چندین بار در متن به کار رفته‌اند. کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی برای رفع این ایراد چنین مصوب کرده است: «با عنایت به نامه شماره ۲۰۷۷۷۶ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۹ معاون امور مجلس ریاست جمهوری و به منظور رفع ایراد شورای نگهبان:

۱- در فراز هفتم مقدمه، واژه «معاهدات (کنوانسیون‌های)» جایگزین عبارت «کنوانسیون‌های» و در فراز هشتم مقدمه و بندهای «د» و «ذ» ماده (۱) موافقتنامه، واژه «معاهده (کنوانسیون)» جایگزین واژه «کنوانسیون» می‌شود.

۲- در فراز سوم مقدمه، واژه «بازرسی (کنترل)» جایگزین واژه «کنترل»، در بند «ذ» ماده (۱) عبارت «تحت نظارت» جایگزین عبارت «کنترل‌شده» و همچنین در بندهای «ب» و «ر» ماده (۱) و عنوان ماده (۱۵) موافقتنامه، واژه «نظارت (کنترل)» جایگزین عبارت «کنترل» می‌شود.

به نظر می‌رسد اصلاحات به عمل آمده توسط کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی رافع ایراد شورای محترم نگهبان در این خصوص است.

۲. تذکرات

شورای محترم نگهبان در قسمت تذکرات، سه مورد را به صورت مجزا مورد اشاره قرار داده است. این موارد به قرار زیر است:

الف) «۱. بند «۱» ماده (۱۱)، به خصوص عبارت «می‌تواند» از نظر ترجمه متن، بازبینی و اصلاح گردد.» ماده (۱۱) مربوط به استثنائاتی است که براساس آنها ممکن است از همکاری خودداری شود. براساس آنچه در متن انگلیسی موافقتنامه آمده است به نظر می‌رسد تعبیر به کار رفته در متن فارسی صحیح باشد. در متن انگلیسی قید شده است «May Be Refused» که معادل آن، تعبیر «می‌تواند خودداری شود» است. با توجه به آنکه دولت‌ها ممکن است به هر دلیلی با وجود برخی معاذیر دیگر از جمله مخدوش شدن اسرار تجاری، اقدام به همکاری نمایند با به کار بردن این واژه، نشان داده شده است که احتمال همکاری در صورت صلاحدید طرفی که مدعی است برخی معاذیر بر سر همکاری وجود دارد همچنان وجود خواهد داشت و لذا تعبیر به کار رفته در متن فارسی صحیح ارزیابی می‌شود.

در خصوص این تذکر، مصوبه‌ای از کمیسیون اقتصادی مشاهده نشد.

ب) «۲. در بند «۲» ماده (۱۳)، واژه «جزء» به «جز» اصلاح گردد.» با توجه به معنای مستنبط از بند «۲» ماده (۱۳) که در پی استثنا کردن یک وضعیت از یک حالت کلی است باید از تعبیر «جز» استفاده کرد و لذا لازم است تا مطابق با تذکر شورای محترم نگهبان این مورد اصلاح شود. شایان ذکر است کلمه مورد ایراد شورای محترم نگهبان در فایلی که در سایت مرکز پژوهش‌های مجلس وجود دارد به درستی درج شده است.

در خصوص این تذکر، مصوبه‌ای از کمیسیون اقتصادی مشاهده نشد.

ج) «۳. در بند «۸» پیوست، متن عبارت با توجه به متن انگلیسی موافقتنامه، از نظر ترجمه اصلاح گردد.» با توجه به متن انگلیسی و ترجمه به عمل آمده از آن، می‌توان با افزودن یک کلمه به متن، بار معنایی آن را تصحیح کرد. در این راستا با افزودن واژه «جبرانی» قبل از «مناسب را برای...» ایراد ترجمه‌ای و مفهومی این بند از پیوست موافقتنامه مرتفع می‌شود.

کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در راستای رفع تذکر شورای محترم نگهبان این چنین مصوب کرده است: «به منظور رفع تذکر شورای نگهبان، بند «۸» پیوست به شرح زیر اصلاح می شود:

«۸- هر طرف متعاقد متعهد می شود ضمانت اجرا و شیوه های جبران خسارت مناسب را برای تخطی از مقررات قوانین داخلی به منظور اجرای اصول اساسی مندرج در این پیوست تعیین کند».

به نظر می آید مصوبه کمیسیون اقتصادی رافع تذکر شورای محترم نگهبان است.

نتیجه گیری

شورای محترم نگهبان یک ایراد و سه تذکر به مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص «موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری کرواسی در مورد کمک و همکاری متقابل در امور گمرکی» بیان کرده که مصوبه کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در خصوص استفاده از واژگان فارسی به جای کلمات «کنترل» و «کنوانسیون» رافع ایراد شورای محترم نگهبان است. در خصوص تذکر اول شورای محترم نگهبان در ارتباط با اصلاح ترجمه واژه «می تواند»؛ به نظر می رسد تعبیر به کار رفته در متن فارسی لایحه صحیح است و نیازی به اصلاح نیست. در خصوص تذکر دوم شورای محترم نگهبان در ارتباط با اصلاح واژه «جزء» به «جز» به نظر می رسد چنین اصلاحی ضروری است هر چند در فایل موجود لایحه در سایت مرکز پژوهش های مجلس چنین اشتباهی وجود ندارد. شایان ذکر است در خصوص تذکرات اول و دوم شورای محترم نگهبان مصوبه ای از کمیسیون اقتصادی مشاهده نشد. در خصوص تذکر سوم شورای محترم نگهبان مبنی بر اصلاح ترجمه بند «۸» پیوست، به نظر می رسد اصلاح مصوب کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی رافع تذکر شورای محترم نگهبان در این خصوص باشد.

شماره ماده	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون
(۱)			
(۱۴)	✓		
(۱۵)			
بند «۸» پیوست	✓		

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
(۱)، (۱۴)، (۱۵)	با عنایت به نامه شماره ۲۰۷۷۷۶ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۹ معاون امور مجلس ریاست جمهوری و به منظور رفع ایراد شورای نگهبان: ۱- در فراز هفتم مقدمه، واژه «معاهدات (کنوانسیون‌های)» جایگزین عبارت «کنوانسیون‌های» و در فراز هشتم مقدمه و بندهای «د» و «ذ» ماده (۱) موافقتنامه، واژه «معاهده (کنوانسیون)» جایگزین واژه «کنوانسیون» می‌شود. ۲- در فراز سوم مقدمه، واژه «بازرسی (کنترل)» جایگزین واژه «کنترل»، در بند «ذ» ماده (۱) عبارت «تحت نظارت» جایگزین عبارت «کنترل‌شده» و همچنین در بندهای «ب» و «ر» ماده (۱) و عنوان ماده (۱۵) موافقتنامه، واژه «نظارت (کنترل)» جایگزین عبارت «کنترل» می‌شود.	✓				
بند «۸» پیوست	به منظور رفع تذکر شورای نگهبان، بند «۸» پیوست به شرح زیر اصلاح می‌شود: «۸- هر طرف متعاهد متعهد می‌شود ضمانت اجرا و شیوه‌های جبران خسارت مناسب را برای تخطی از مقررات قوانین داخلی به منظور اجرای اصول اساسی مندرج در این پیوست تعیین کند».	✓				
بند «۲» ماده (۱۳)	مصوبه‌ای مشاهده نشد.					
بند «۱» ماده (۱۱)	مصوبه‌ای مشاهده نشد.					